

Stockholmis jaanuar 2026

Head kultuurilembesed inimesed!

Soovime Eesti Kultuuri Koondise poolt head uut aastat! Jälgime huviga, mida 2026. a. endas kätkeb ja anname oma parima, et maailm liiguks positiivses suunas.

Minevikku me teame ja võime teha üldistusi ja kokkuvõtteid. Eesti kultuuriga seotud tegevus Rootsis ja mujal, eriti muidugi Eestis, oli eelmisel aastal väga tihe. Üheks kulminatsiooniks olid kahtlemata Esto-päevad juunis, mis algasid Stockholmis, läksid edasi Narva ja kandusid üle suureks üldlaulupeoks Tallinnas. Programmid ja üritused Esto raames, rääkimata laulupeost, tõid kokku tuhandeid eesti ja eesti päritoluga inimesi tervest maailmast.

Ka Eesti Kultuuri Koondise tegevus Stockholmis möödunud aastal oli rikkalik ja mitmekülgne. Oli palju üritusi ja kokkutulekuid ja mulje nendele tagasi mõeldes on, et üritustest osavõtjate arv viimasel ajal on kasvanud. Nüüd on koostamisel 2025. a. aruanded, mida esitatakse EKK aastapäeval ja -koosolekul pühapäeval, 8. märtsil. Siis saame selgema pildi toimunu kohta.

Plaanimisel on ka uusi üritusi algavaks aastaks. Mõned näited:

Reede 23. jaan. kl. 18.00 Marko Matvere kontsert Eesti Majas

Laupäev 21. veeb. kl. 13.00 EV aastapäeva kontsertaktus Scala teatris. Esinevad meie koorid, vokaalansamblid, instrumentalistid, tantsijad, kõnepidajad jt. Peaesinejaks on tuntud artist Siiri Sisask, kes esitab meile oma laule.

Pühapäev 8. märts kl. 14.00 EKK aastapäev, stipendiaatide tutvustamine ja kontsert, aastakoosolek

Kevadpoolaastal toimuvad järgmiste kunstnike tööde näitused Stockholmi Eesti Majas:

16/1 – 25/2 Eugen Kask

27/2 – 25/3 Heli Saarne

27/3 – 22/4 Liisi Raud-Westberg ja Juhan Raud

24/4 – 20/5 Eha Arg

22/5 – 20/6 Maie Rosmann

Tere tulemast nendele ja teistele üritustele! Infot saab EKK (www.kultuurikoondis.se) ning REL-i kodulehekülgede kaudu (www.sverigeesterna.se).

Üks huvitav seik eesti kultuuritegevuse maastikul välismaal on uute raamatute ilmumine. Nagu me teame, on enamus eesti keeles kirjutavaid kirjanikke väljaspool Eestit peaaegu kadunud. Küll aga leidub eesti päritoluga kirjanikke nii Rootsis kui mujal, kes avaldavad raamatuid muudes keeltes, näiteks rootsi või inglise keeles. Rootsis on meile tuntud näiteks Enel Melberg, Maarja Talgre ja Hans Lepp. On ka teisi, kelle raamatud ühel või teisel viisil puudutavad eesti küsimusi. Siin mõned näited:

Leena Männik Styren – Erna och Lembit... “Så det måste gå ändå”

Anneli Fichtelius “Organistens dotter” ja “Redarens hustru”

Martin Luuk “Självbiografi 1984–2001”

Jaak Rakfeldt “Song of my Soul: A Memoir”

Männik Styreni annab edasi oma vanemate eluloo, Fichteliuse kirjeldab eestirootslaste saatust ja Luuk räägib oma noorpõlve aastatest eestlaste järeltulijana. Kõik nad elavad Rootsis ja kirjutavad rootsi keeles.

Rakfeldt sündis Stockholmis 1946. a. eesti põgenike peres ja läks 1950. a. perega edasi USA-sse. Seal sai temast psühhiaatria professor Yale'i ülikoolis. Ta on tihti sõna võtnud etnilise identiteedi teemadel. Möödunud aastal ilmunud ingliskeelses raamatus kirjutab ta oma elust eestlasena Ameerikas.

Lisaks on rootsi raamatuturul mitmeid teisi eesti päritoluga kirjanikke, kes oma teostega on äratanud huvi nagu õed Bea Uusma (Andrée jt. Arktise õhupallilennu uurija) ja Martina Haag, pop- ja rokkmuusika analüütik Andres Lokko ja kriminulle kirjutav Denise Rutberg.

Uutest raamatutest rääkides ei saa mainimata jätta kaheköitelist kapitaalteost “Printsess ja trubaduurid”, mis annab edasi kirjavahetuse meie suure luuletaja Marie Underi ja kirjandusteadlase ja poeedi Ivar Ivaski vahel. See unikaalne raamat ilmus sügisel Eestis, kusjuures üheks majanduslikuks sponsoriks oli Eesti Kultuuri Koondise juures asuv Under-Adsoni fond.

Nagu näha ilmub jätkuvalt Rootsis ja mujal maailmas Eestiga seotud raamatuid, aga veidi teisel kujul, kui vanasti. Mks mitte neid võtta kui näiteid sellest, kuidas Eesti elab edasi inimeste südames väljaspool Eestit ka tänapäeval? Need on raamatud, millega tasub kindlasti tutvuda.

Head lugemist ja head Eesti kultuuri nautimist 2026. a.!

Jaan Seim, EKK esimees

Stockholm januari 2026

Bästa kulturentusiaster!

Gott nytt år, önskar vi i Estniska Kultursamfundet! Så intressant att ta del av det nya året 2026 och att göra sitt bästa för att få världen att röra sig i positiv riktning.

Gårdagen känner vi till och kan blicka tillbaka på. Aktiviteter relaterade till estnisk kultur i Sverige och på andra håll, särskilt i Estland, var mycket intensiva förra året. En av höjdpunkterna var Esto-festivalen i juni. Den började i Stockholm, fortsatte i Narva och gick sedan in i den stora sångfestivalen i Tallinn. Program och evenemang inom ramen för Esto, för att inte tala om sångfestivalen, samlade tusentals ester och personer med estniskt ursprung från hela världen.

Estniska Kultursamfundets aktiviteter i Stockholm förra året var både talrika och mångsidiga. Vårt intryck är att intresset för och antalet deltagare i evenemangen har ökat på senare tid. Nu håller vi på att sammanställa årsredovisningar för 2025. Dessa kommer att presenteras vid EKS:s årsmöte söndagen den 8 mars.

För det kommande året planeras nya evenemang. Några exempel:

Fredag 23 januari kl. 18.00 Marko Matveres konsert i Estniska huset

Lördag 21 februari kl. 13.00 Nationaldagsfirande med konsert på Scala-teatern. Våra körer, vokalsembler, instrumentalister, dansare, talare etc. kommer att uppträda. Huvudattraktion blir den välkända artisten Siiri Sisask, som framför egna sånger.

Söndag 8 mars kl. 14.00 EKS:s årsdag, presentation av stipendiater och konsert, årsmöte

Under våren anordnas utställningar i Estniska Huset i Stockholm med verk av följande konstnärer:

16/1 – 25/2 Eugen Kask

27/2 – 25/3 Heli Saarne

27/3 – 22/4 Liisi Raud-Westberg och Juhan Raud

24/4 – 20/5 Eha Arg

22/5 – 20/6 Maie Rosmann

Välkommen till dessa och andra evenemang i EKS regi! Information finns tillgänglig via EKS (www.kultuurikoondis.se) och REL:s webbplatser (www.sverigeesterna.se).

En intressant utveckling när det gäller estniska kulturaktiviteter i Sverige och utomlands är utgivningen av nya böcker. Som vi vet finns det knappt kvar några författare utanför Estland som skriver böcker på estniska. Det finns dock författare av estniskt ursprung och med estniska namn både i Sverige och på andra håll som ger ut böcker på andra språk, till exempel svenska eller engelska. I Sverige har vi exempelvis Enel Melberg, Maarja Talgre och Hans Lepp. Det finns också andra vars böcker på ett eller annat sätt berör det estniska. Här några exempel:

Leena Männik Styren – Erna och Lembit... ”Så det måste gå ändå”

Anneli Fichtelius ”Organistens dotter” och ”Redarens hustru”

Martin Luuk ”Självbiografi 1984–2001”

Jaak Rakfeldt ”Song of my Soull: A memoir”

Männik Styrens förmedlar historien om sina föräldrar, Fichtelius beskriver estlandssvenskarnas öden och Luuk berättar om sin ungdom som estättling. De bor alla i Sverige och skriver på svenska.

Rakfeldt föddes i Stockholm 1946 i en estnisk flyktingfamilj och flyttade med sin familj till USA 1950. Där blev han professor i psykiatri vid Yale University. Han har ofta uttalat sig om frågor om etnisk identitet. I en bok på engelska som publicerades förra året skriver han om sitt liv som est i Amerika.

Dessutom finns det flera andra författare av estniskt ursprung på den svenska bokmarknaden som har väckt intresse med sina verk, såsom systrarna Bea Uusma (forskare av den arktiska ballongfärden med Andrée m.fl.) och Martina Haag, pop- och rockmusikanalytikern Andres Lokko, och kriminalförfattaren Denise Rutberg.

På tal om nya böcker får vi inte glömma att nämna ett nytt verk i två volymer, "Prinsessan och trubadurerna", som återger brevväxlingen mellan vår stora poet Marie Under och litteraturvetaren och poeten Ivar Ivask. Denna unika bok utkom i Estland i höstas. Utgivningen sponsrades bl a av Under-Adson-fonden vid Estniska Kultursamfundet.

Som synes fortsätter böcker med anknytning till Estland att utkomma i Sverige och på andra håll i världen, men i en något annorlunda form än tidigare. Är inte detta exempel på att Estland lever vidare i hjärtat hos många människor utanför Estland än idag?

Trevlig läsning tillönskas! Fortsätt och njut av estnisk kultur även år 2026!

Jaan Seim, ordförande för Estniska Kultursamfundet